

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิชาชีพชั้นสูง (profession) มีความแตกต่างจากอาชีพหรือวิชาชีพทั่วไปหลายประการ แกนกลางในการกำหนดว่าวิชาชีพใดเป็นวิชาชีพชั้นสูงมี 8 ประการ กล่าวคือ มีลักษณะบริการที่เด่นชัด ใช้กระบวนการทางสติปัญญา มีเสรีภาพในการประกอบวิชาชีพในการให้บริการในวิชาชีพของตนเองอย่างเป็นอิสระ มีหลักสูตรฝึกอบรมที่มีระยะเวลาแน่นอน มีการฝึกงานหรือประสบการณ์วิชาชีพ มีใบรับรองหรือใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ มีจรรยาบรรณ และมีองค์กรหรือสมาคมกำหนดและควบคุมมาตรฐานวิชาชีพ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2540 : 5-7) เทคโนโลยีการศึกษา จัดได้ว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูง เพราะมีคุณลักษณะเช่นเดียวกับแกนกลางในการกำหนดให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงดังกล่าว จากการปฏิรูปการศึกษาและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545) ทำให้ศาสตร์ทางเทคโนโลยีการศึกษาได้มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ที่เห็นเด่นชัดดังที่ปรากฏในหมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ซึ่งได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับการจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยกำหนดขอบเขตครอบคลุมไปถึงการจัดการโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาบุคลากร การวิจัย การจัดตั้งกองทุนและหน่วยงานกลางเพื่อวางนโยบายและบริหารงานเกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งในทางการปฏิบัติยังทำได้ไม่ครบตามที่กำหนด

ในปี พ.ศ.2546 พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ประกาศใช้ ทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่น หมายถึง บุคคลซึ่งทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในหน่วยงานการศึกษา ต้องมีใบประกอบวิชาชีพทางการศึกษา โดยได้กำหนดให้ครู ศึกษานิเทศก์และผู้บริหารการศึกษา ต้องมีใบประกอบวิชาชีพทางการศึกษา (พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา 2546 : 2-3) สำหรับบุคลากรทางการศึกษาที่สนับสนุนการศึกษาและเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการจัดการศึกษายังไม่ได้กำหนดให้ต้องมีใบประกอบวิชาชีพ ซึ่งเป็นข้อจำกัดที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพและความมั่นคงของวิชาชีพได้ ดังนั้น ในอนาคตบุคลากรทางการศึกษาอื่นๆ เช่น นักเทคโนโลยีการศึกษา นักวัดและประเมินผลการศึกษา และนักแนะแนว อาจจำเป็นต้องมีใบประกอบวิชาชีพ

ดังนั้นการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา เป็นสิ่งจำเป็นต่อการปฏิบัติงานทางเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อจะได้บุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ทางเทคโนโลยี ปฏิบัติงานและปฏิบัติตนได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ ประยุกต์องค์ความรู้ที่เป็นทฤษฎีและหลักการไปสู่การปฏิบัติของการเป็นนักเทคโนโลยีการศึกษาที่มีคุณภาพ

จากงานวิจัยที่ผ่านมา ยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษา หรือสมรรถภาพมาตรฐานที่จำเป็นสำหรับนักออกแบบระบบการศึกษา มาตรฐานงานทางเทคโนโลยีการศึกษาและมาตรฐานเทคโนโลยีการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งยังไม่มีการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางหรือกรอบที่ใช้ในการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา ดังนั้นนิสิตหลักสูตรปริญญาตรี สาขาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา รุ่นที่ 1 ปีการศึกษา 2548 จึงได้ศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของอาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพ ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงานและมาตรฐานการปฏิบัติตน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและยกระดับวิชาชีพนักเทคโนโลยีการศึกษาให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาต่อไป

2. ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของอาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ประกอบด้วย 2 กลุ่มคือ

3.1.1 กลุ่มอาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาในสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรีเทคโนโลยีการศึกษา 32 สถาบัน

3.1.2 กลุ่มผู้บริหารหรือผู้ใช้งานบุคลากรทางเทคโนโลยีการศึกษา คือผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ทั่วประเทศ จำนวน 76 จังหวัด

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น (1) กลุ่มอาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาที่สอนในสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรีทางเทคโนโลยีการศึกษา ได้มาโดยการสุ่มตามความต้องการ (purposive sampling) โดยส่งแบบสอบถามจำนวน 60 ชุด (2) ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในแต่ละจังหวัด ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (sample random sampling) ได้ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่มาทั้งหมด จำนวน 160 คน

3.3 ขอบข่ายเนื้อหาสาระ ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

3.3.1 การศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของอาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาในสถาบันการศึกษาที่สอนหลักสูตรปริญญาตรีเทคโนโลยีการศึกษา ต่อมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา

3.3.2 การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ที่มีห้องโสตทัศนศึกษาและมีบุคลากรทางเทคโนโลยีการศึกษาปฏิบัติงานต่อมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา

4. ข้อตกลงเบื้องต้น

4.1 กลุ่มอาจารย์ที่สอนในสถาบันการศึกษา จะศึกษาเฉพาะกลุ่มอาจารย์ที่สอนสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาในสถาบันการศึกษาปริญญาตรีทางเทคโนโลยีการศึกษา

4.2 กลุ่มผู้บริหารหรือผู้ใช้งานบุคลากรทางเทคโนโลยีการศึกษา จะศึกษาเฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 มาตรฐานวิชาชีพ หมายถึง ข้อกำหนดหรือกรอบเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ เป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่ต้องการให้เกิดขึ้น โดยครอบคลุมมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน

5.2 วิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา หมายถึง การประกอบอาชีพทางเทคโนโลยีการศึกษา โดยได้รับการศึกษาจากหลักสูตรเทคโนโลยีศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง มาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา คณะผู้วิจัยได้รวบรวมวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังนี้ (1) เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาในฐานะศาสตร์ (2) มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา (3) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545) และ (4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาในฐานะศาสตร์

เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาในฐานะศาสตร์ จะกล่าวใน 2 ประเด็น คือ

(1) องค์ประกอบของศาสตร์ทางเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา และ (2) เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาในฐานะวิชาชีพชั้นสูง

ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของศาสตร์ทางเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ครอบคลุมศัพท์เฉพาะศาสตร์ โครงสร้างเนื้อหาสาระและวิธีการศึกษาค้นคว้าวิจัย (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2540 : 5)

1) ศัพท์เฉพาะศาสตร์ (Nomenclatures) เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มีศัพท์เฉพาะศาสตร์ที่ครอบคลุมศัพท์ด้านการจัดระบบและออกแบบระบบ พฤติกรรม วิธีการ การสื่อสาร (โสตทัศน สื่อมวลชน สื่ออิเล็กทรอนิกส์และโทรคมนาคม และสื่อคอมพิวเตอร์) สภาพแวดล้อม การจัดการเรียนรู้ และการประเมิน ศัพท์เหล่านี้บางส่วนก็ใช้ร่วมกับสาขาอื่นของศึกษาศาสตร์ บางส่วนก็บัญญัติขึ้นเป็นการเฉพาะ

2) โครงสร้างเนื้อหาสาระ (Structure of Content) เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มีโครงสร้างเนื้อหาสาระที่จำเป็น 3 มิติ คือ

แนวตั้ง ได้แก่ มิติทางสาระจำแนกเป็น 7 ขอบข่าย ได้แก่ การจัดระบบและออกแบบระบบ พฤติกรรม วิธีการ การสื่อสาร (โสตทัศน สื่อมวลชน สื่ออิเล็กทรอนิกส์และโทรคมนาคม และสื่อคอมพิวเตอร์) สภาพแวดล้อม การจัดการเรียนรู้และการประเมิน

แนวนอน ได้แก่ มิติภารกิจที่เทคโนโลยีและสื่อสารศึกษานำไปใช้ในการสนับสนุนสาขาอื่นของศึกษาศาสตร์ ประกอบด้วย 3 ภารกิจ ได้แก่ บริหาร วิชาการและบริการ

แนวลึก ได้แก่ มิติทางรูปแบบการศึกษาที่เทคโนโลยีและสื่อสารศึกษามีบทบาทในการสนับสนุนการศึกษาในระบบโรงเรียน นอกกระบบโรงเรียน การฝึกอบรมและการศึกษาทางไกล

3) วิธีการศึกษาค้นคว้าวิจัย (Mode of Inquiries) เป็นวิธีการที่ใช้ในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา เพื่อขยายพรมแดนแห่งความรู้ด้านนี้ให้เพิ่มพูนขึ้น

ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ได้กล่าวถึงเกณฑ์กำหนดวิชาชีพชั้นสูง มี 8 ประการ กล่าวคือ มีลักษณะบริการที่เด่นชัด ใช้กระบวนการทางสติปัญญา มีเสรีภาพ ในการประกอบวิชาชีพ มีหลักสูตรศึกษาอบรมที่มีระยะเวลาแน่นอน มีการฝึกงานหรือ ประสบการณ์วิชาชีพ มีใบรับรองหรือใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ มีจรรยาบรรณวิชาชีพ และมีองค์กรหรือสมาคมกำหนดและควบคุมมาตรฐานวิชาชีพ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2540 : 6-7)

1) เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาที่มีลักษณะบริการที่เด่นชัด การบริการของ นักเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาครอบคลุม

- การให้บริการด้านการจัดระบบและออกแบบระบบ เช่น บริการจัดระบบ การเรียนการสอน การออกแบบการสอน เป็นต้น
- การกำหนดลักษณะและรูปแบบพฤติกรรมผู้สอน ผู้เรียน และบุคลากร ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
- พัฒนาและคิดค้นวิธีการทางการศึกษาและการเรียนการสอน
- การกำหนดรูปแบบการสื่อสาร (การส่ง การปรุงแต่งสาร ช่องทางและ สื่อ และการรับสาร
- การให้บริการด้านการจัดสภาพแวดล้อมการศึกษา (ในห้องเรียน เช่น การจัดมุมวิชาการ การจัดห้องเรียน ฯลฯ นอกห้องเรียน เช่น ศูนย์วิทยบริการ ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ)
- การเสนอวิธีการจัดการเรียนการสอน อาทิ การจัดการเกี่ยวกับนักเรียน สื่อการสอน
- การบริการด้านการวัดและการประเมิน (ในเมืองไทยปัจจุบันจะอยู่ในความ ดูแลของนักวัดผล แต่ในบางประเทศ เช่น อังกฤษ จะอยู่ในความดูแลของนักเทคโนโลยี การศึกษา)

2) การใช้กระบวนการทางสติปัญญา เป็นการใช้กระบวนการคิด ไคร่ครวญที่มีระเบียบ ระบบในการให้บริการ มิใช่เพียงการออกแรงกายเท่านั้น แม้บ่อยครั้งนักเทคโนโลยีและสื่อสาร การศึกษาอาจจะต้องใช้แรงงาน ก็เพียงเพื่อให้งานดำเนินไปอย่างรวดเร็ว มิใช่ขอแรงงานจาก ฝ่ายอื่น แล้วนักเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาเป็นฝ่ายชี้มองให้คนอื่นออกแรงเพียงอย่างเดียว

3) การมีเสรีภาพในการประกอบวิชาชีพของนักเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา หมายถึง การที่นักเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สามารถใช้ความรู้และประสบการณ์ในการ ให้บริการในวิชาชีพของตนอย่างเป็นอิสระ กล่าวคือ มีอำนาจในการวางแผน เตรียมการ ดำเนินการและประเมินผลงานของตนเอง และสามารถพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าในสายงาน ครบวงจรจากต่ำไปถึงสูงในกรอบแห่งกฎระเบียบและจรรยาบรรณในวิชาชีพ

4) การมีหลักสูตรศึกษาอบรมที่มีระยะเวลาเด่นชัด ผู้ที่จะมาเป็นนักเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา จะต้องผ่านการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นอย่างต่ำ หรือมีประสบการณ์ที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่านั้น หลักสูตรการศึกษาอบรมมักมีจำนวนหน่วยกิตที่จะศึกษาและมีจำนวนปีที่จะศึกษาแน่นอน เช่น หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี สำหรับผู้สำเร็จมัธยมศึกษา 2 ปี สำหรับผู้สำเร็จอนุปริญญาหรือปริญญาตรีมาแล้ว นอกจากนี้ นักเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา อาจศึกษาต่อระดับปริญญาโทและปริญญาเอก (นับถึงปี พ.ศ.2538 มีสถาบันที่เปิดสอนถึงระดับปริญญาโทในเมืองไทยประมาณ 12 สถาบัน และปริญญาเอก 2 สถาบัน)

5) การเข้ารับการฝึกงานหรือรับประสบการณ์ที่จำเป็นเพิ่มเติม เมื่อเรียนวิชาการครบตามกำหนดไว้ในหลักสูตรแล้ว นักศึกษาจะต้องเข้าฝึกงานหรือประสบการณ์วิชาชีพเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ณ สถานที่และในเวลาที่กำหนด เพื่อให้มีโอกาสฝึกการนำความรู้ความสามารถมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง

6) การมีใบรับรองหรือใบอนุญาตประกอบวิชาชีพนักเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ที่ผ่านการศึกษาอบรมแล้ว ก็จะได้รับปริญญาบัตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือวุฒิปริญญาตรีที่มีฐานะเทียบเท่าในบางประเทศ ผู้ประกอบอาชีพเป็นนักเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา อาจต้องได้รับใบอนุญาต (Credential/License) ก่อนที่จะประกอบวิชาชีพ สำหรับในเมืองไทย การได้รับปริญญาบัตรนับเป็นใบอนุญาตไปในตัว

7) การมีจรรยาวิชาชีพเป็นกรอบกำหนดความประพฤติ ทั้งนี้ก็เพื่อมิให้นักเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาเอาไรต์เอาเปรียบหรือทำความเดือดร้อนให้ตนเองหรือผู้อื่นและก้าวล้ำสิทธิวิชาชีพอื่น ในประเทศไทย นักเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาส่วนใหญ่เป็นครูจึงอยู่ในการควบคุมของจรรยาวิชาชีพครู เมื่อมีสมาคมเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาขึ้นแล้ว สมาคมนี้อาจจะกำหนดจรรยาวิชาชีพนักเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาขึ้นมาเป็นการเฉพาะ

8) การมีองค์กรหรือสมาคมเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา องค์กรดังกล่าวจะมีหน้าที่กำหนดและควบคุมมาตรฐานวิชาชีพ ส่งเสริมการค้นคว้าวิจัยและส่งเสริมคุณภาพของสมาชิกที่เป็นนักเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา เพื่อให้มีองค์ความรู้เพิ่มพูนและแนวปฏิบัติในการบริการมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาในฐานะศาสตร์ที่ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ได้กล่าวไว้มี 2 ประเด็นคือ ประเด็นแรก องค์ประกอบของศาสตร์ทางเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาครอบคลุมด้าน (1) ศัพท์เฉพาะศาสตร์ (nomenclatures) ได้แก่ การจัดระบบและออกแบบระบบ พฤติกรรมวิธีการ การสื่อสาร สภาพแวดล้อม การจัดการเรียนรู้และการประเมิน (2) โครงสร้างเนื้อหาสาระ (structure of content) ที่จำเป็น 3 มิติ คือ มิติด้านสาระ มิติด้านภาระกิจ และมิติด้านรูปแบบการศึกษา (3) วิธีการศึกษาค้นคว้าวิจัย (mode of inquiries) เป็นวิธีการใช้เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ด้านนี้เพิ่มขึ้น

ประเด็นที่สอง คือ เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาในฐานะวิชาชีพชั้นสูง เป็นการกล่าวถึงเกณฑ์วิชาชีพชั้นสูง 8 ประการ คือ มีลักษณะบริการที่เด่นชัด ใช้กระบวนการทางสติปัญญา มีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ มีหลักสูตรศึกษาอบรมที่มีระยะเวลาแน่นอน มีการฝึกงานหรือประสบการณ์วิชาชีพ มีใบรับรองหรือใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ มีจรรยาบรรณวิชาชีพ และมีองค์กรหรือสมาคมกำหนดและควบคุมมาตรฐานวิชาชีพ

คำกล่าวในประเด็นสอง คือ “เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาในฐานะวิชาชีพชั้นสูง” มีการกำหนดเกณฑ์วิชาชีพชั้นสูงไว้ครอบคลุมคุณลักษณะตามองค์ประกอบของศาสตร์ทางเทคโนโลยีการศึกษา สามารถนำเกณฑ์วิชาชีพชั้นสูงเหล่านี้ไปประกอบการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพทางเทคโนโลยีการศึกษาต่อไป

2. มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา จะกล่าวถึง มาตราที่ 4 มาตรา 49 และมาตรา 50 (พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 : 4-27)

มาตราที่ 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา” หมายความว่า ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา บุคลากรทางการศึกษาอื่น ซึ่งได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพตามพระราชบัญญัตินี้

“บุคลากรทางการศึกษาอื่น” หมายความว่า บุคคลซึ่งทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษา ในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งหน่วยงานการศึกษากำหนดตำแหน่งให้ต้องมีคุณวุฒิทางการศึกษา

“ใบอนุญาต” หมายความว่า ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพซึ่งต้องออกให้ผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาอื่น

มาตราที่ 49 ให้มีข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพประกอบด้วย

- (1) มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ
- (2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน
- (3) มาตรฐานการปฏิบัติตน

การกำหนดระดับคุณภาพของมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามข้อบังคับของคุรุสภา ทั้งนี้ต้องจัดให้มีการประเมินระดับคุณภาพของผู้รับใบอนุญาตอย่างต่อเนื่อง เพื่อดำรงไว้ซึ่งความรู้ ความสามารถและความซื่อสัตย์สุจริต ตามระดับมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คุรุสภากำหนด

มาตราที่ 50 มาตรฐานการปฏิบัติตน โดยกำหนดเป็นข้อบังคับว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ ประกอบด้วย

- (1) จรรยาบรรณต่อตนเอง
- (2) จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ
- (3) จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ
- (4) จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ
- (5) จรรยาบรรณต่อสังคม

การกำหนดแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามข้อบังคับของคุรุสภา

1 มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ

1.1 มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ

1.1.1 มาตรฐานความรู้

มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาหรือเทียบเท่า หรือคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง โดยมีความรู้ดังต่อไปนี้

- (1) ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู
- (2) การพัฒนาหลักสูตร
- (3) การจัดการเรียนรู้
- (4) จิตวิทยาสำหรับครู
- (5) การวัดและประเมินผลการศึกษา
- (6) การบริหารจัดการในห้องเรียน
- (7) การวิจัยทางการศึกษา
- (8) นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา
- (9) ความเป็นครู

1.1.2 มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ

ผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษา เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด ดังต่อไปนี้

- (1) การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน
- (2) การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ

1.2 มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา

1.2.1 มาตรฐานความรู้

1) มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบริหารการศึกษา หรือเทียบเท่าหรือคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง โดยมีความรู้ดังต่อไปนี้

- (1) หลักและกระบวนการบริหารการศึกษา
- (2) นโยบายและการวางแผนการศึกษา
- (3) การบริหารด้านวิชาการ
- (4) การบริหารด้านธุรการ การเงิน พัสดุและอาคารสถานที่
- (5) การบริหารงานบุคคล
- (6) การบริหารกิจการนักเรียน
- (7) การประกันคุณภาพการศึกษา
- (8) การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ
- (9) การบริหารการประชาสัมพันธ์และความสัมพันธ์ชุมชน
- (10) คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

2) ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารสถานศึกษาที่คณะกรรมการคุรุสภารับรอง

1.2.2 มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ

- 1) มีประสบการณ์ด้านปฏิบัติการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือ
- 2) มีประสบการณ์ด้านปฏิบัติการสอนและต้องมีประสบการณ์ในตำแหน่งหัวหน้าหมวด หรือหัวหน้าสายหรือหัวหน้างาน หรือตำแหน่งบริหารอื่น ๆ ในสถานศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี

1.3 มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพผู้บริหารศึกษา

1.3.1 มาตรฐานความรู้

1) มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบริหารการศึกษา หรือเทียบเท่า หรือคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง โดยมีความรู้ ดังต่อไปนี้

- (1) หลักและกระบวนการบริหารการศึกษา
- (2) นโยบายและการวางแผนการศึกษา
- (3) การบริหารจัดการการศึกษา
- (4) การบริหารทรัพยากร
- (5) การประกันคุณภาพการศึกษา
- (6) การนิเทศการศึกษา

(7) การพัฒนาหลักสูตร

(8) การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ

(9) การวิจัยทางการศึกษา

(10) คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับผู้บริหารการศึกษา

2) ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารการศึกษาที่คณะกรรมการ

คุรุสภารับรอง

1.3.2 มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ

1) มีประสบการณ์ด้านปฏิบัติการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่า 8 ปี หรือ

2) มีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษามาแล้ว

ไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือ

3) มีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารนอกสถานศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับ

กองหรือเทียบเท่ากองมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือ

4) มีประสบการณ์ในตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่นที่ปฏิบัติงาน

เกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษามาแล้ว

ไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือ

5) มีประสบการณ์ด้านปฏิบัติการสอนและมีประสบการณ์ในตำแหน่ง

ผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้บริหารการศึกษา หรือ บุคลากรทางการศึกษาอื่นที่ปฏิบัติงาน

เกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศและการบริหารการศึกษา รวมกัน

มาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี

1.2 มาตรฐานปฏิบัติงาน

1.2.1 มาตรฐานการปฏิบัติงานของครู

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติการกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผล

ที่จะเกิดแก่ผู้เรียน

มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน

มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

1.2.2 มาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพการบริหาร
การศึกษา

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับการ
พัฒนาของบุคลากร ผู้เรียนและชุมชน

มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนงานขององค์กรให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาและใช้นวัตกรรมการบริหารจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพ
สูงขึ้นเป็นลำดับ

มาตรฐานที่ 6 ปฏิบัติงานขององค์กรโดยเน้นผลถาวร

มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นอย่างสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 10 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

มาตรฐานที่ 11 เป็นผู้นำและสร้างผู้นำ

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสในการพัฒนาได้ทุกสถานการณ์

2. มาตรฐานการปฏิบัติตน (จรรยาบรรณของวิชาชีพ)

จรรยาบรรณต่อตนเอง

1. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้าน
วิชาชีพ บุคลิกภาพและวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิชาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง
อยู่เสมอ

จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

2. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบ
ต่อวิชาชีพและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ

จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

3. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม
ให้กำลังใจแก่ศิษย์และผู้รับบริการตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า

4. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ

5. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจาและจิตใจ

6. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องไม่กระทำความผิดเป็นปฏิปักษ์ ต่อความเจริญทางกาย วาจา และจิตใจ

7. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ

จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

8. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน อย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

จรรยาบรรณต่อสังคม

9. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงประพฤติปฏิบัติตน เป็นผู้ดำเนินการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

สรุปได้ว่า มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา 2546 มีการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษาตามมาตราที่ 4 มาตราที่ 49 และมาตราที่ 50 โดยในมาตราที่ 4 อธิบายความหมายของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาไว้คือ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น (ผู้ที่ทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา ให้บริการ หรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดระบบการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษา) ให้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพตาม พระราชบัญญัติการศึกษานี้

ส่วนมาตรา 49 มีการกำหนดข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ 3 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน

ในส่วนของมาตรฐานการปฏิบัติตนที่กล่าวไว้ในมาตรา 50 เป็นการกำหนดข้อบังคับของจรรยาบรรณวิชาชีพไว้ 5 ด้าน คือ จรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และจรรยาบรรณต่อสังคม

นอกจากนี้ มีการกำหนดแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพไว้ 2 ด้าน ได้แก่ (1) มาตรฐานความรู้ ต้องมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาหรือเทียบเท่า หรือคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง (2) มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ ต้องมีการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตร

ในส่วนของงานการวิจัยนี้มีการศึกษามาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา 2546 เป็นไปแนวทางในการพิจารณาและสร้างแบบสอบถามโดยอาศัยความตามมาตรา 49 ข้อบังคับในมาตรฐานวิชาชีพและมาตรา 50 จรรยาบรรณวิชาชีพ ทั้งนี้เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้สอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา

3. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 9 เทคโนโลยี เพื่อการศึกษา (แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 ได้สะท้อนความตื่นตัวในการปฏิรูปการศึกษา ทั้งนี้การปฏิรูปการศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้นั้นจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยเกื้อหนุนในด้านต่างๆ มากมาย ซึ่งเทคโนโลยีการศึกษาก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุผลตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษา ดังจะเห็นได้จาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กล่าวไว้ในหมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับการจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยกำหนดขอบเขตครอบคลุมไปถึงการจัดการโครงสร้างพื้นฐาน การผลิตและพัฒนาแบบเรียน การพัฒนาบุคลากร การให้ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีการวิจัย การจัดตั้งกองทุนและหน่วยงานกลางเพื่อวางนโยบายและบริหารงานเกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษา รายละเอียดดังนี้

มาตรา 63 รัฐต้องจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม และการสื่อสารในรูปแบบอื่น เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมตามความจำเป็น

มาตรา 64 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้ โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

มาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ

มาตรา 66 ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

มาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนา การผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย

มาตรา 68 ให้มีการระดมทุน เพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจากเงินอุดหนุนของรัฐ ค่าสัมปทาน และผลกำไรที่ได้จากการดำเนินกิจการด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และโทรคมนาคมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรประชาชน รวมทั้งให้มีการลดอัตราค่าบริการเป็นพิเศษในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าว เพื่อการพัฒนาคนและสังคมหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการผลิต การวิจัยและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 69 รัฐต้องจัดให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผน ส่งเสริม และประสานการวิจัย การพัฒนาและการใช้ รวมทั้งการประเมินคุณภาพ และประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สรุปความตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของรัฐในการจัดการโครงสร้างพื้นฐาน ตามมาตรา 63 รวมทั้งรัฐต้องมีการส่งเสริม ผลิต พัฒนาเทคโนโลยีการศึกษาตามมาตรา 64 นอกจากนี้ในมาตรา 65 ยังกล่าวถึงการพัฒนาบุคลากรทางเทคโนโลยีการศึกษา ให้มีความรู้ ความสามารถในการผลิต การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียนให้สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิตตามมาตรา 66

รัฐมีการสนับสนุนให้มีการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการศึกษา มีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการใช้เทคโนโลยีการศึกษา ใช้ให้คุ้มค่าและเหมาะสมตามมาตรา 67 นอกจากนี้ในมาตรา 68 ให้มีการระดมทุนในทุกฝ่ายรวมทั้งมีหน่วยงานกลางในการเสนอ นโยบาย แผนส่งเสริม และประสานการวิจัย พัฒนาและใช้ ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพตามมาตรา 69

การศึกษารายงานความก้าวหน้าเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษานี้ มีการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ตามมาตรา 65 ที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรทางเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถในการผลิต ใช้เทคโนโลยีให้มีประสิทธิภาพ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา ที่ได้ศึกษามีดังนี้
 ชลาภรณ์ ทองเจริญ (2531 : บทคัดย่อ) บทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาตามการรับรู้ของตนเองและผู้บริหาร วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาตามการรับรู้ของตนเองและผู้บริหาร พบว่า นักเทคโนโลยีการศึกษาในสถาบันการศึกษาและนักเทคโนโลยีการศึกษานอกสถาบันและผู้บริหาร รับรู้ว่างานด้านบริหารและงานวิจัยเป็นงานที่จำเป็นมาก ส่วนงานผลิต การออกแบบพัฒนา การเลือกและการใช้ และการบริการและให้คำปรึกษา มีการรับรู้ต่อบทบาททั้งในระดับจำเป็นมากและเป็นปานกลาง

วิรัตน์ นุตระภาค (2531 : บทคัดย่อ) บทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาในการฝึกอบรมตามการรับรู้ของหน่วยฝึกอบรม วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาในการฝึกอบรมตามการรับรู้ พบว่า บทบาทที่จำเป็นมาก ได้แก่ การใช้ การผลิต การคัดเลือก การพัฒนาและการให้คำแนะนำ บทบาทที่จำเป็นปานกลาง ได้แก่ การเผยแพร่โครงการฝึกอบรม การเลือกวิธีการฝึกอบรม และจัดทำเอกสารประกอบการฝึกอบรม

พวงทอง สถิตพงษ์สถาพร (2531 : บทคัดย่อ) บทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาในฐานะตัวกลางการเผยแพร่นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูโสตทัศนศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาในฐานะตัวกลางการแพร่กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยีทางการศึกษา พบว่า ทั้ง 6 บทบาทต่อไปนี้มีความสำคัญในระดับปานกลาง บทบาทการแนะนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา บทบาทการให้รายละเอียดนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาและการใช้บทบาทการสาธิตการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา บทบาทการอบรมวิธีการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา บทบาทการให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาในชีวิตประจำวัน และบทบาทการเสริมแรงเป็นระยะ ๆ หลังจากยอมรับของกลุ่มผู้ใช้

ทรง รongคำ (2540 : บทคัดย่อ) สมรรถภาพมาตรฐานที่จำเป็นสำหรับนักออกแบบระบบการศึกษา วัตถุประสงค์เพื่อศึกษามาตรฐานที่จำเป็นสำหรับนักออกแบบระบบทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักออกแบบระบบทางการศึกษาต้องมีสมรรถภาพ มาตรฐานที่จำเป็น 8 สมรรถภาพ ดังนี้ (1) ด้านทัศนคติ (2) ด้านความรู้ (3) ด้านทักษะ (4) ด้านคุณธรรม (5) ด้านความรู้ (6) ด้านคุณลักษณะเฉพาะส่วนตัว (7) ด้านจริยธรรมและ (8) ด้านค่านิยม

อัครวิทย์ อังเรขพาณิชย์ (2543 : บทคัดย่อ) บทบาทที่พึงประสงค์ของครูโสตทัศนศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร ครูโสตทัศนศึกษาและครู-อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาท

ที่พึงประสงค์ของครูโสตทัศนศึกษา ผลการวิจัยพบว่า บทบาทที่พึงประสงค์ของครูโสตทัศนศึกษา 5 ด้าน คือ (1) ด้านการเป็นนักการศึกษา (2) ด้านการเป็นนักจัดการและบริการ (3) ด้านการเป็นผู้ให้คำปรึกษา (4) ด้านการเป็นผู้ชำนาญด้านเทคโนโลยีเกี่ยวกับสื่อ และ (5) ด้านการเป็นช่างเทคนิคเกี่ยวกับสื่อและเครื่องมือเทคโนโลยีทางการศึกษา

ขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ (2543 : บทคัดย่อ) สมรรถภาพของนักเทคโนโลยีการศึกษา วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถภาพนักเทคโนโลยีการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า (1) ความรู้ทั่วไป ได้แก่ นวัตกรรมทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาและพระราชบัญญัติการศึกษา ความรู้ด้านเทคโนโลยีการศึกษา ได้แก่ การจัดและออกแบบระบบการถ่ายทอดความรู้ การบริหารงาน การผลิตและออกแบบสื่อการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อม การวิจัยและประเมินผลและการฝึกอบรม (2) ทักษะ ประกอบด้วย การนำเสนอการออกแบบและการใช้สื่อการเรียนการสอน และ (3) ลักษณะนิสัยในการทำงาน ประกอบด้วย ลักษณะนิสัยส่วนตัว ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์และการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ส่วนคุณลักษณะนิสัยต่อส่วนรวม ได้แก่ การทำงานเป็นทีมและการมีคุณธรรมจริยธรรม

โดยสรุปจากงานวิจัยที่รวบรวมดังกล่าว จะเห็นว่าในภาพรวมนักเทคโนโลยีการศึกษาควรมีความรู้และทักษะในด้านเทคโนโลยีการศึกษา โดยเฉพาะการออกแบบและการผลิตและใช้สื่อ ทางการบริหารและการให้คำปรึกษาแนะนำ และคุณลักษณะเฉพาะในการปฏิบัติงานและการปฏิบัติต่อตน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง มาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษาตามความคิดเห็นและความต้องการของอาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา คณะผู้วิจัยได้เก็บ รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการวิจัย ตามลำดับต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ประกอบด้วย 2 กลุ่มคือ

1.1.1 กลุ่มอาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาในสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรีเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา จำนวน 32 สถาบัน

1.1.2 กลุ่มผู้บริหารหรือผู้ใช้งานบุคลากรทางเทคโนโลยีการศึกษา คือผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ทั่วประเทศ จำนวน 76 จังหวัด

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น (1) กลุ่มอาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาที่สอนในสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรีทางเทคโนโลยีการศึกษา ได้มาโดยการสุ่มตามความต้องการ (purposive sampling) โดยส่งแบบสอบถามจำนวน 60 ชุด (2) ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในแต่ละจังหวัด ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (sample random sampling) โดยการจับฉลาก ได้ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่มาทั้งหมด จำนวน 160 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา และการสร้างแบบสอบถาม

2.2 กำหนดรายละเอียดในการสอบถาม ครอบคลุมเกี่ยวกับมาตรฐานความรู้และ
ประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานปฏิบัติงานและมาตรฐานการปฏิบัติตน

2.3 กำหนดรูปแบบของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามปลายปิด แบบเลือกตอบและ
แบบมาตราส่วนค่า 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง และน้อย และแบบปลายเปิด

2.4 สร้างแบบสอบถามจำนวน 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบ
จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 ความต้องการให้มีมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา เป็น
แบบสอบถามแบบให้เลือกตอบจำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 3 สาระในมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา เป็นแบบสอบถามแบบ
มาตราส่วนค่า 4 ระดับ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา เป็น
แบบสอบถามปลายเปิด

2.5 จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ซึ่งมีรายละเอียด
ดังนี้

3.1 กลุ่มอาจารย์ที่สอนในสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรีเทคโนโลยี
การศึกษาทั้ง 32 สถาบัน จำนวน 60 ฉบับ ได้รับกลับคืนจำนวน 10 ฉบับ เป็นแบบสอบถาม
ที่สมบูรณ์จำนวน 10 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 16.66

3.2 กลุ่มผู้บริหารหรือผู้ใช้งานบุคลากรทางเทคโนโลยีการศึกษา คือผู้บริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษาขนาดใหญ่ทั่วประเทศ 76 จังหวัด จำนวน 160 ฉบับ ได้รับกลับคืนจำนวน 107 ฉบับ
โดยเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 107 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 66.87

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ล้วน สายยศ ,2536)

4.1 การคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

$$\begin{aligned} \text{เมื่อ } \sum fx &= \text{ผลรวมของคะแนนทั้งหมด} \\ N &= \text{จำนวนคะแนนทั้งหมด} \end{aligned}$$

4.2 การคำนวณหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

$$\begin{aligned} \text{SD} &= \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left[\frac{\sum fx}{N} \right]^2} \\ \sum fx &= \text{ผลรวมของคะแนนทั้งหมด} \\ \sum fx^2 &= \text{ผลรวมกำลังสองของคะแนนทั้งหมด} \\ N &= \text{จำนวนคะแนนทั้งหมด} \end{aligned}$$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษาตามความคิดเห็นและความต้องการของอาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและความต้องการให้มีมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและความต้องการตามประเภทของสาระในมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา รายละเอียดปรากฏในตาราง 4.1 - 4.2

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าจำนวนและร้อยละ สถานภาพอาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
หญิง	5	50.00
ชาย	5	50.00
ไม่ตอบ	0	0.00
2. อายุ		
25-34 ปี	0	0.00
35-44 ปี	0	0.00
45-55 ปี	6	60.00
56 ปีขึ้นไป	3	30.00
ไม่ตอบ	1	10.00
3. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	0	0.00
ปริญญาโท	9	90.00

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาเอก	1	10.00
4. ประสบการณ์ในการสอน		
1-5 ปี	0	0.00
6-10 ปี	2	20.00
11-15 ปี	0	0.00
16-20 ปี	2	20.00
21-25 ปี	1	10.00
26 ปีขึ้นไป	5	50.00

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละ สถานภาพของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ที่ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
หญิง	15	14.02
ชาย	81	75.70
ไม่ตอบแบบสอบถาม	11	10.28
2. อายุ		
25-34 ปี	0	0.00
35-44 ปี	3	2.80
45-55 ปี	54	50.47
56 ปีขึ้นไป	46	42.99
ไม่ตอบแบบสอบถาม	4	3.74
3. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	15	14.02
ปริญญาโท	83	77.57
ปริญญาเอก	2	1.87
ไม่ตอบแบบสอบถาม	7	6.54

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
4. ประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร		
1-5 ปี	2	1.87
6-10 ปี	14	13.08
11-15 ปี	26	24.30
16-20 ปี	18	16.82
21-25 ปี	20	18.69
26 ปีขึ้นไป	23	21.50
ไม่ตอบ	4	3.74

จากตารางที่ 4.1 และ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74 รองมาเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 17

อายุส่วนใหญ่ของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ระหว่าง 45-55 ปี คิดเป็นร้อยละ 51 และรองลงมาอายุอยู่ระหว่าง 56 ปีขึ้นไป ร้อยละ 42

ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับปริญญาโทมากที่สุด ร้อยละ 79 รองลงมาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 13 และน้อยที่สุด ระดับปริญญาเอก ร้อยละ 2

ประสบการณ์ในการสอน / เป็นผู้บริหารของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่มากที่สุด 26 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 24 รองลงมามีประสบการณ์ในการการสอน / เป็นผู้บริหาร ระหว่าง 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 22 รองลงมามีประสบการณ์ในการการสอน / เป็นผู้บริหาร ระหว่าง 21-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 18

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและความต้องการให้มีมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและความต้องการให้มีมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา เกี่ยวกับการมีใบประกอบวิชาชีพ และเหตุผลที่ต้องมีใบประกอบวิชาชีพ รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 4.3 - 4.4

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละ ความต้องการของอาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เกี่ยวกับการมีใบประกอบวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา

การมีใบประกอบวิชาชีพ	อาจารย์		ผู้บริหารโรงเรียน	
	สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา		มัธยมศึกษา	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ต้องการ	8	80.00	96	89.72
2. ไม่ต้องการ	2	20.00	10	9.35

จากตารางที่ 4.3 พบว่า อาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่ต้องการให้มีใบประกอบวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา ร้อยละ 80.00 และร้อยละ 89.72 ตามลำดับ

อาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาที่มีความคิดเห็นว่า **ไม่ควร**มีใบประกอบวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา ให้ข้อเสนอแนะว่า

“ยังไม่เห็นความจำเป็นที่ต้องมีกรอบ กฎ ข้อกำหนดใด ๆ มาปิดกั้นความคิดสร้างสรรค์ของนักเทคโนโลยีการศึกษา เพราะที่ยอมรับกันอยู่ว่าทุกคนมีความแตกต่าง”

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีความคิดเห็นว่า **ไม่ควร**มีใบประกอบวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา ให้ข้อเสนอแนะว่า

1. สามารถนำความรู้ที่ได้มาประกอบอาชีพอื่น ๆ ได้ โดยไม่ได้เป็นอาชีพเฉพาะเหมือนครูผู้สอนต้องมีใบประกอบวิชาชีพเฉพาะ แต่ถ้าต้องการกำหนดมาตรฐานของวิชาชีพก็สามารถทำได้ เพื่อเป็นมาตรฐานของผู้จบการศึกษาด้านเทคโนโลยีว่าควรเป็นเช่นใดได้

2. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีความสามารถในวงกว้างได้เข้ามาพัฒนาในด้านนี้เพราะไม่ได้ทำหน้าที่การสอนหนังสือ เพียงแต่เป็นผู้ให้บริการให้เกิดความคล่องตัวในการสอนหรือการจัดกิจกรรม

3. เพราะต้องใช้บุคลากรมาก ปัจจุบันก็หาบุคลากรมาทำหน้าที่ได้น้อยอยู่แล้ว

4. ในปัจจุบันครูทุกคนในโรงเรียนทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนซึ่งตาม พระราชบัญญัติการศึกษาในปัจจุบัน ครูจะต้องมีใบประกอบวิชาชีพครูอยู่แล้ว ครูที่ทำหน้าที่ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างเดียว โดยไม่ปฏิบัติการสอนยังไม่มีในโรงเรียน จึงเห็นว่า เรื่องใบประกอบวิชาชีพครูใบเดียวก็เพียงพอ ต่อเมื่อให้มีการแยกระหว่างครูปฏิบัติการสอน กับครูสนับสนุนการสอน และมีตำแหน่งครูด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาปฏิบัติงานได้โดยตรง จึงเห็นสมควรที่จะมีใบประกอบวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา

5. ถ้าผู้ทำงานด้านเทคโนโลยี ที่ไม่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เป็นเพียงผู้ให้การสนับสนุน ก็ไม่ควรมีใบประกอบวิชาชีพเช่นเดียวกับครูผู้สอน ยกเว้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในฐานะเป็นครูผู้สอนก็ต้องผ่านกระบวนการเรียนด้านวิชาชีพครูหรืออบรมเพิ่มโดยเฉพาะ จึงจะสมควรมีใบประกอบวิชาชีพ

6. การมีใบประกอบอาชีพเป็นเรื่องดี ถ้าบุคคลที่ได้รับใบประกอบวิชาชีพปฏิบัติได้ครบถ้วน และมีคุณธรรมในใจของผู้ได้รับใบประกอบวิชาชีพ หากปฏิบัติไม่ได้ เป็นการสงวนอาชีพไว้สำหรับบุคคลเฉพาะกลุ่ม ไม่เปิดโอกาสให้มีการสร้างสรรค์พัฒนาจากบุคคลที่ใฝ่รู้และพัฒนาเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งการเรียนรู้ ซึ่งขัดต่อการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต

7. การทำงานด้านเทคโนโลยี ไม่จำเป็นต้องมีวิชาวิญญูณของความเป็นครู แต่มีความรับผิดชอบ ตั้งใจจริง รู้จักพัฒนาตนเอง ให้มีความรู้ ก้าวทันเทคโนโลยี น่าจะเพียงพอ ใบประกอบวิชาชีพฯ ไม่ใช่ตัวชี้วัดคุณภาพของผู้ปฏิบัติงาน

8. ไม่ควรมีเพราะมีใบประกอบวิชาชีพครูอยู่แล้ว จะทำให้ซ้ำซ้อน

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละเหตุผลของอาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเกี่ยวกับเหตุผลที่ควรมีใบประกอบวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา

เหตุผลที่ควรมีใบประกอบวิชาชีพ	อาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา		ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เทคโนโลยีการศึกษาเป็นวิชาชีพชั้นสูง เช่นเดียวกับวิชาชีพที่ให้ใบประกอบวิชาชีพ	5	50.00	73	68.22
2. สมาคมเทคโนโลยีการศึกษาเป็นสมาคม	3	30.00	30	28.04

เหตุผลที่ควรมีใบประกอบวิชาชีพ	อาจารย์ สาขาวิชาเทคโนโลยี การศึกษา		ผู้บริหารโรงเรียน มัธยมศึกษา	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
วิชาชีพที่คอยกำกับและควบคุม นักเทคโนโลยีการศึกษา				
3. เจตนาธรรมของพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ให้ความสำคัญและเทคโนโลยี การศึกษา โดยระบุไว้ในหมวด 9	8	80.00	77	71.96
4. นักเทคโนโลยีการศึกษาเป็นวิชาชีพ เฉพาะด้าน	8	80.00	59	55.14
5. อื่นๆ	1	10.00	10	9.35

จากตารางที่ 4.3 - 4.4 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ต้องการให้มีใบประกอบวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา ร้อยละ 89.72 และร้อยละ 80.00 ตามลำดับ เมื่อถามถึงเหตุผลที่ควรมีใบประกอบวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับเจตนาธรรมของพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ที่ให้ความสำคัญของเทคโนโลยีการศึกษา โดยระบุไว้ในหมวด 9 ร้อยละ 71.96 และร้อยละ 80.00 รองลงมาคือ เทคโนโลยีการศึกษาเป็นวิชาชีพชั้นสูงเช่นเดียวกับวิชาชีพที่ให้ใบประกอบวิชาชีพ ร้อยละ 68.22 และร้อยละ 50.00 ตามลำดับ

อาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาที่มีเหตุผลอื่น ๆ ในกรณี que คิดว่าควรมีใบประกอบวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา ให้ข้อเสนอแนะว่า

“จะได้เป็นที่ยอมรับของสังคมว่าเทคโนโลยีการศึกษาเป็นส่วนสำคัญของระบบการศึกษา”

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีเหตุผลอื่น ๆ ในกรณี que คิดว่าควรมีใบประกอบวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา ให้ข้อเสนอแนะสรุปได้ว่า

1. เพื่อสามารถควบคุม/ประกันคุณภาพอาชีพ/เป็นการควบคุมให้มีจรรยาบรรณวิชาชีพ
2. เป็นวิชาชีพเกี่ยวกับการถ่ายทอดความรู้ ที่ต้องรู้และเข้าใจหลักการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล ฯลฯ
3. เทคโนโลยีมีความสำคัญคู่กับการเรียนการสอน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์สาระในมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา

ผลการวิเคราะห์สาระในมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษารอบกลุ่มประเภทของ สาระในมาตรฐานวิชาชีพ คุณสมบัติในด้านมาตรฐานความรู้ มาตรฐานการปฏิบัติงาน มาตรฐาน การปฏิบัติตน และระยะเวลาในการฝึกงานทางเทคโนโลยี รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 4.5 - 4.9

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประเภทของสาระในมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษาของอาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยี การศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

ประเภทของสาระในมาตรฐาน วิชาชีพ	อาจารย์สาขาวิชา เทคโนโลยีการศึกษา			ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา		
	$\bar{X}$	SD	แปล ความ	$\bar{X}$	SD	แปลความ
1. มาตรฐานความรู้	3.60	0.51	มากที่สุด	3.64	0.92	มากที่สุด
2. มาตรฐานการปฏิบัติงาน	3.70	0.48	มากที่สุด	3.70	0.74	มากที่สุด
3. มาตรฐานประสบการณ์ วิชาชีพ	3.70	0.48	มากที่สุด	3.48	0.79	มากที่สุด
4. มาตรฐานการปฏิบัติงาน (จรรยาบรรณวิชาชีพ)	3.50	0.70	มากที่สุด	3.65	0.96	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.5 พบว่า อาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียน มัธยมศึกษามีความต้องการให้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพทั้ง 4 สาระมาตรฐานวิชาชีพใน ระดับมากที่สุด โดยเฉพาะมาตรฐานการปฏิบัติงานทั้งอาจารย์สาขาเทคโนโลยีการศึกษาและ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเห็นว่าควรมีมาตรฐานการปฏิบัติงานสูงสุดเป็นอันดับแรก โดยมี ค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 3.7$)

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านคุณสมบัติในด้านมาตรฐานความรู้ทางเทคโนโลยีการศึกษาของอาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

คุณสมบัติในด้านมาตรฐานความรู้ทางเทคโนโลยีการศึกษา	อาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา			ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา		
	$\bar{X}$	SD	แปลความ	$\bar{X}$	SD	แปลความ
1. ต้องมีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางเทคโนโลยีการศึกษาหรือเทียบเท่าหรือคุณสมบัติที่ครูสภารับรอง	3.80	0.63	มากที่สุด	3.60	1.00	มากที่สุด
2. ต้องมีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาหรือเทียบเท่าหรือคุณสมบัติอื่นที่ครูสภารับรองหรือผ่านการอบรมหลักสูตรทางเทคโนโลยีการศึกษาที่คณะกรรมการครูสภารับรอง	2.80	1.13	มาก	3.38	1.21	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.6 พบว่า อาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นเหมือนกันในระดับมากที่สุดในเรื่องคุณสมบัติในด้านมาตรฐานความรู้ต้องมีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางเทคโนโลยีการศึกษา หรือเทียบเท่า หรือคุณสมบัติอื่นที่ครูสภารับรอง ($\bar{X} = 3.80$, $\bar{X} = 3.60$) นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดว่าต้องมีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา หรือเทียบเท่า หรือคุณสมบัติอื่นที่ครูสภารับรอง หรือผ่านการอบรมหลักสูตรทางเทคโนโลยีการศึกษาที่คณะกรรมการครูสภารับรอง ($\bar{X} = 3.38$)

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความคิดเห็นของอาจารย์สาขาวิชา เทคโนโลยีการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานความรู้ทางเทคโนโลยี การศึกษา

มาตรฐานความรู้ ทางเทคโนโลยีการศึกษา	อาจารย์สาขาวิชา เทคโนโลยีการศึกษา			ผู้บริหารโรงเรียน มัธยมศึกษา		
	$\bar{X}$	SD	แปลความ	$\bar{X}$	SD	แปลความ
1. แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยี การศึกษา	3.50	0.52	มากที่สุด	3.62	0.75	มากที่สุด
2. การออกแบบและการจัดระบบ ทางการศึกษา	3.60	0.51	มากที่สุด	3.61	0.78	มากที่สุด
3. วิธีการเรียนการสอน	3.20	0.91	มากที่สุด	3.58	0.77	มากที่สุด
4. สื่อการเรียนการสอน	3.80	0.42	มากที่สุด	3.73	0.70	มากที่สุด
5. การจัดสภาพแวดล้อมทางการ ศึกษา	3.10	1.19	มากที่สุด	3.43	0.96	มากที่สุด
6. การจัดการเรียนการสอน	3.00	1.24	มากที่สุด	3.56	0.98	มากที่สุด
7. การวัดและประเมินผล การศึกษา	2.50	1.26	มากที่สุด	3.49	0.99	มากที่สุด
8. เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.00	1.15	มากที่สุด	3.61	0.74	มากที่สุด
9. การพัฒนาระบบการสอน ผ่านเครือข่าย	3.10	1.19	มากที่สุด	3.61	0.76	มากที่สุด
10. การจัดการเทคโนโลยี สารสนเทศ	3.20	1.31	มากที่สุด	3.55	0.79	มากที่สุด
11. การบริหารและการจัดการ เทคโนโลยีการศึกษา	3.30	1.25	มากที่สุด	3.55	0.79	มากที่สุด
12. การวิจัยทางเทคโนโลยี การศึกษา	2.80	1.31	มาก	3.32	0.87	มากที่สุด
13. นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา	3.20	1.22	มากที่สุด	3.67	0.74	มากที่สุด
14. การประกันคุณภาพทาง เทคโนโลยีการศึกษา	2.60	1.07	มาก	3.44	0.80	มากที่สุด
15. คุณธรรมและจริยธรรม สำหรับเทคโนโลยีการศึกษา	3.20	1.22	มากที่สุด	3.65	0.75	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.7 พบว่า อาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษามีความเห็นว่ามีมาตรฐานความรู้ทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาที่ควรกำหนดเป็นวิชาชีพในระดับมากที่สุด 13 ข้อจาก 15 ข้อ , ใน 13 ข้อเห็นว่ามีระดับความเห็นด้วยมากที่สุด ที่มีค่าเฉลี่ยสูง คือ สื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.80$) และการออกแบบและการจัดระบบทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.60$) และความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษา ($\bar{X} = 3.50$) ส่วนอีก 3 ข้อที่เหลือ อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นในระดับมาก โดยอาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นทุกข้อในแนวเดียวกัน

ส่วนผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีความเห็นว่ามีมาตรฐานความรู้ทางเทคโนโลยีการศึกษาที่ควรกำหนดเป็นวิชาชีพทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ เรียงตามลำดับดังนี้ คือ สื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.73$) นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 3.67$) แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษา ($\bar{X} = 3.62$) การออกแบบและการจัดระบบทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.61$) และการพัฒนาระบบการสอนผ่านเครือข่าย ($\bar{X} = 3.61$)

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความคิดเห็นของอาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติงานทางเทคโนโลยีการศึกษา

มาตรฐานการปฏิบัติงานทางเทคโนโลยีการศึกษา	อาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา			ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา		
	$\bar{X}$	SD	แปลความ	$\bar{X}$	SD	แปลความ
1. ปฏิบัติกิจกรรมทางการบริการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพเทคโนโลยีอยู่เสมอ	2.90	1.19	มาก	3.52	0.79	มากที่สุด
2. ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียน	3.40	1.26	มากที่สุด	3.74	0.70	มากที่สุด
3. มุ่งมั่นพัฒนางานเทคโนโลยีให้เต็มความสามารถ	3.30	1.25	มากที่สุด	3.75	0.68	มากที่สุด
4. พัฒนาแผนงานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานได้เกิดผลจริง	3.30	1.25	มากที่สุด	3.69	0.73	มากที่สุด
5. พัฒนาเทคโนโลยีการศึกษาให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ	3.20	1.22	มากที่สุด	3.64	0.74	มากที่สุด

มาตรฐานการปฏิบัติงานทาง เทคโนโลยีการศึกษา	อาจารย์สาขาวิชา เทคโนโลยีการศึกษา			ผู้บริหารโรงเรียน มัธยมศึกษา		
	$\bar{X}$	SD	แปลความ	$\bar{X}$	SD	แปลความ
6. ปฏิบัติงานเทคโนโลยีการศึกษา โดยเน้นผลภาวะที่เกิดแก่ผู้เรียน	3.60	1.26	มากที่สุด	3.73	0.73	มากที่สุด
7. รายงานผลการพัฒนา เทคโนโลยีได้อย่างเป็นระบบ	3.00	1.24	มากที่สุด	3.49	0.78	มากที่สุด
8. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	2.90	1.19	มาก	3.64	0.74	มากที่สุด
9. ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษา และหน่วยงานอื่นอย่างสร้างสรรค์	3.20	1.22	มากที่สุด	3.60	0.78	มากที่สุด
10. แสวงหาและใช้ทรัพยากร ท้องถิ่นหรือจากแหล่งอื่น	3.00	1.24	มาก	3.57	0.79	มากที่สุด
11. เป็นผู้นำและสร้างผู้นำทาง เทคโนโลยีการศึกษา	3.30	1.25	มากที่สุด	3.62	0.75	มากที่สุด
12. สร้างโอกาสในการพัฒนา เทคโนโลยีการศึกษาได้ทุก สถานการณ์	2.90	0.63	มาก	3.40	0.95	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.8 พบว่า อาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับ มาตรฐานการปฏิบัติงานทางเทคโนโลยีการศึกษาในระดับมากที่สุด 8 ข้อจาก 12 ข้อ โดยมี ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นระดับมากที่สุด 8 เรื่อง โดยมีผลการแสดงความคิดเห็น ดังนี้ การปฏิบัติงานเทคโนโลยีการศึกษาโดยเน้นผลภาวะที่เกิดแก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 3.60$) การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆโดยคำนึงผลที่เกิดแก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 3.40$) มุ่งมั่นพัฒนางานเทคโนโลยี ได้เต็มตามศักยภาพ ($\bar{X} = 3.30$) พัฒนาแผนงานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้สามารถปฏิบัติงาน ได้เกิดผลจริง ($\bar{X} = 3.30$) และเป็นผู้นำและสร้างผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษา ($\bar{X} = 3.30$)

สำหรับผู้บริหารโรงเรียนมัศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติงานทาง เทคโนโลยีการศึกษาในระดับมากที่สุดทุกข้อ มีเพียง 3 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น คือ มุ่งมั่น พัฒนางานเทคโนโลยีให้เต็มตามศักยภาพ ($\bar{X} = 3.75$) ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 3.74$) และปฏิบัติงานเทคโนโลยีการศึกษา โดยเน้นผลภาวะที่เกิดแก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 3.73$)

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความคิดเห็นของอาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติตนของนักเทคโนโลยีการศึกษา

มาตรฐานการปฏิบัติตนทางเทคโนโลยีการศึกษา	อาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา			ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา		
	$\bar{X}$	SD	แปลความ	$\bar{X}$	SD	แปลความ
	1. จรรยาบรรณต่อตนเอง	3.80	0.63	มากที่สุด	3.75	0.71
2. จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ	3.80	0.42	มากที่สุด	3.88	0.63	มากที่สุด
3. จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ	3.90	0.31	มากที่สุด	3.83	0.66	มากที่สุด
4. จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ	3.60	0.51	มากที่สุด	3.65	0.74	มากที่สุด
5. จรรยาบรรณต่อสังคม	3.80	0.42	มากที่สุด	3.78	0.71	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.9 พบว่า อาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นที่มาตรฐานการปฏิบัติงานของนักเทคโนโลยีศึกษาด้านจรรยาบรรณทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุดโดยเฉพาะอาจารย์ผู้สอนเห็นว่า นักเทคโนโลยีการศึกษาต้องมีจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.90$) สำหรับผู้บริหารโรงเรียนนักเทคโนโลยีการศึกษาต้องมีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.88$)

ตารางที่ 4.10 แสดงจำนวนและร้อยละของระยะเวลาผ่านการฝึกงานตามประสบการณ์ทางเทคโนโลยีการศึกษาตามความคิดเห็นของอาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

ระยะเวลาการผ่านฝึกงานทางเทคโนโลยีการศึกษา	อาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา		ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	1. 1-3 เดือน	2	20.00	19
2. 4-6 เดือน	2	20.00	28	26.17
3. 6-12 เดือน	6	60.00	49	45.79
4. ไม่ตอบแบบสอบถาม	0	0.00	2	1.86
5. อื่นๆ	0	0.00	9	9.35

จากตารางที่ 4.10 พบว่าอาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาเห็นว่าระยะเวลาในการผ่านงานวิชาชีพทางเทคโนโลยีการศึกษา 6-12 เดือน คิดเป็นร้อยละ 60 ส่วนผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าระยะเวลาในการผ่านงานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา 6-12 เดือน ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 45.79 รองลงมา ระยะเวลา 4-6 เดือน ในการผ่านงานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 26.17

เหตุผลอื่นของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อระยะเวลาการฝึกงานทางเทคโนโลยีการศึกษา มีความคิดเห็นว่าการฝึกงาน 3 ปี จำนวน 3 คน ฝึกงาน 1 ปี ฝึกงาน 1-2 ปี และฝึกงาน 3-5 ปี ความคิดเห็นละ 1 คน นอกจากนี้ มีความคิดเห็นว่าการฝึกงานเป็นผู้ชำนาญการ และฝึกงานจบระดับปริญญาตรี ความคิดเห็นละ 1 คน และไม่สามารถกำหนดได้เพราะไม่มีรายละเอียดอีก 1 คน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง มาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา มีรายละเอียดของการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล รวมทั้งข้อเสนอแนะดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของอาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา และผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา

2. การดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ประกอบด้วย 2 กลุ่มคือ กลุ่มอาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาในสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรีเทคโนโลยีการศึกษา 32 สถาบัน และ กลุ่มผู้บริหารหรือผู้ใช้งานบุคลากรทางเทคโนโลยีการศึกษา คือผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ทั่วประเทศ จำนวน 76 จังหวัด

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น (1) กลุ่มอาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาที่สอนในสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรีทางเทคโนโลยีการศึกษา ได้มาโดยการสุ่มตามความต้องการ (purposive sampling) โดยส่งแบบสอบถามจำนวน 60 ชุด (2) ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในแต่ละจังหวัด ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (sample random sampling) โดยการจับฉลาก ได้ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่มาทั้งหมด จำนวน 160 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามปลายปิดแบบมาตรประมาณค่า กำหนดรูปแบบของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามปลายปิด แบบเลือกตอบและแบบมาตรประมาณค่า 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง และน้อย และแบบปลายเปิด โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ตอน ซึ่งสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ความต้องการให้มีมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยี สาระในมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา เป็นแบบสอบถามปลายเปิด และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ถึงกลุ่มอาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาในสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรีเทคโนโลยีการศึกษาทั้ง 32 สถาบัน จำนวน 60 ฉบับ ได้รับกลับคืนจำนวน 10 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 16.66 และกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ทั่วประเทศ 76 จังหวัด จำนวน 160 ฉบับ ได้รับกลับคืน

จำนวน 107 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 66.87 แล้วนำผลมาวิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

3.1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 45-56 ปี ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาโท ปริญญาตรี และปริญญาเอก ตามลำดับ ประสบการณ์ในการสอนหรือการบริหาร 26 ปีขึ้นไป รองลงมา คือ 11-15 ปี และ 21-25 ปี ตามลำดับ

3.2 ความต้องการให้มีใบประกอบวิชาชีพ ของอาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา และผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเห็นเหมือนกัน คือ ต้องการมีใบประกอบวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา

3.3 อาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุผลที่ควรมีใบประกอบวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา เพราะเทคโนโลยีการศึกษาคือวิชาชีพชั้นสูง เช่นเดียวกับวิชาชีพที่ให้ใบประกอบวิชาชีพ รวมทั้งเป็นวิชาชีพเฉพาะด้าน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 หมวด 9 ที่ให้ความสำคัญของเทคโนโลยีการศึกษา

3.4 สาระในมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา อาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเห็นตรงกันว่า ควรมีสาระมาตรฐานวิชาชีพในด้านมาตรฐานความรู้ มาตรฐานการปฏิบัติงาน มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ และมาตรฐานการปฏิบัติงาน (จรรยาบรรณวิชาชีพ)

3.5 คุณสมบัติในด้านมาตรฐานความรู้ทางเทคโนโลยีการศึกษาจากการสอบถามอาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเห็นตรงกันว่า มาตรฐานความรู้ทางเทคโนโลยีการศึกษา ควรมีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางเทคโนโลยีการศึกษา หรือเทียบเท่า หรือคุณสมบัติอื่นที่คุรุสภารับรอง นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนยังมีความเห็นเพิ่มว่า นักเทคโนโลยีการศึกษาควรผ่านการอบรมหลักสูตรทางเทคโนโลยีการศึกษาที่คณะกรรมการคุรุสภารับรองด้วย

3.6 มาตรฐานความรู้ทางเทคโนโลยีการศึกษา อาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเห็นเหมือนกันว่านักเทคโนโลยีการศึกษาควรมีความรู้ในเรื่องสื่อการเรียนการสอน แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษา และการจัดระบบและออกแบบระบบการศึกษาในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเห็นว่าควรมีความรู้ในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ และการพัฒนาระบบการสอนผ่านเครือข่าย

3.7 มาตรฐานการปฏิบัติงานทางเทคโนโลยีการศึกษา อาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเห็นที่เหมือนกันในระดับมากที่สุด คือ มาตรฐานที่ 2 การปฏิบัติงานทางเทคโนโลยีการศึกษา โดยเน้นผลภาวะที่เกิดแก่ผู้เรียน

3.8 จรรยาบรรณของนักเทคโนโลยีการศึกษา อาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเห็นแตกต่างกัน อาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาต้องการให้นักเทคโนโลยีการศึกษามีจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการในระดับมากที่สุด ส่วนผู้บริหารโรงเรียนต้องการให้นักเทคโนโลยีการศึกษา มีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพในระดับมากที่สุด

3.9 ระยะเวลาในการผ่านการฝึกงานทางเทคโนโลยีการศึกษา อาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นเหมือนกัน โดยลำดับแรกต้องผ่านงานทางเทคโนโลยีการศึกษา อย่างน้อย 6-12 เดือน

4. อภิปรายผล

การศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของอาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา ได้ทำการวิจัยใน 7 ด้าน ดังนี้

(1) ความต้องการมีใบประกอบวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา (2) ประเภทของสาระในมาตรฐานวิชาชีพ (3) คุณสมบัติในด้านมาตรฐานความรู้ทางเทคโนโลยีการศึกษา (4) มาตรฐานความรู้ทางเทคโนโลยีการศึกษา (5) มาตรฐานการปฏิบัติงานทางเทคโนโลยีการศึกษา (6) มาตรฐานการปฏิบัติตนทางเทคโนโลยีการศึกษา และ (7) ระยะเวลาในการผ่านงานทางเทคโนโลยีการศึกษา รายละเอียดผลการวิจัยอภิปรายได้ดังนี้

1. ความต้องการมีใบประกอบวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา

จากการสอบถามความคิดเห็นและความต้องการของอาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ต้องการให้มีใบประกอบวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 65 ที่ว่า “ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต รวมทั้งใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ” นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาในพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 ในมาตรา 4 ที่ให้ความหมายของบุคลากรทางการศึกษาอื่น และใบอนุญาตว่า “ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ซึ่งต้องออกให้ผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งครู ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาอื่น”

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับคำกล่าวของศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ที่ว่า “เทคโนโลยีในฐานะวิชาชีพชั้นสูง” (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ,2540) โดยถือตามเกณฑ์การกำหนดวิชาชีพชั้นสูงไว้ 8 ประการ คือ มีลักษณะบริการที่เด่นชัด ใช้กระบวนการทางสติปัญญา

มีเสรีภาพในการประกอบวิชาชีพ มีหลักสูตรการศึกษาอบรมที่มีระยะเวลาแน่นอน มีการฝึกงาน หรือประสบการณ์วิชาชีพ มีใบรับรองหรือใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ มีจรรยาบรรณวิชาชีพ และมีองค์กรหรือสมาคมกำหนดและควบคุมมาตรฐานวิชาชีพ

2. ประเภทของสาระในมาตรฐานวิชาชีพ

ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียนเห็นตรงกันว่าควรมีการกำหนด ประเภทของสาระในมาตรฐานวิชาชีพ 4 ด้าน ได้แก่ (1) มาตรฐานความรู้ (2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน (3) มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ และ (4) มาตรฐานการปฏิบัติงาน (จรรยาบรรณวิชาชีพ) ซึ่งมาตรฐานทั้ง 4 ด้านนี้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ในมาตรา 49 ว่าด้วย ข้อบังคับด้วยมาตรฐานวิชาชีพ

3. คุณสมบัติในด้านมาตรฐานความรู้ทางเทคโนโลยีการศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า ควรมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ประกอบวิชาชีพเทคโนโลยี การศึกษาว่า ควรไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางเทคโนโลยีการศึกษาหรือเทียบเท่า หรือคุณวุฒิอื่น ๆ ที่คุรุสภารับรอง และ/หรือ ควรมีการผ่านการอบรมหลักสูตรทางเทคโนโลยีการศึกษา ที่คณะกรรมการคุรุสภารับรอง

การกำหนดคุณสมบัติในด้านความรู้ทางเทคโนโลยีการศึกษานี้เป็นไปในแนวทางเดียวกับการกำหนดมาตรฐานความรู้ตามข้อบังคับของคุรุสภา (พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546)

4. มาตรฐานความรู้ทางเทคโนโลยีการศึกษา

ผลการสอบถามความคิดเห็น พบว่า นักเทคโนโลยีการศึกษาควรมีความรู้ในเรื่อง สื่อการสอน การออกแบบและการจัดระบบทางการศึกษา รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี การศึกษา ระบบการสอนผ่านเครือข่าย วิธีการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมทางการ ศึกษา การจัดการเรียนการสอน เทคโนโลยีสารสนเทศและการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ การบริหารและจัดการเทคโนโลยีการศึกษา นวัตกรรม คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับเทคโนโลยี การศึกษา รวมทั้งมีการประกันคุณภาพและวิจัยทางเทคโนโลยีการศึกษา

จะเห็นว่าอาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาต้องการ ให้นักเทคโนโลยีการศึกษามีความรู้ในด้านสื่อการเรียนการสอนและนวัตกรรมการศึกษามากที่สุด ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของพวงทอง สติตพงศ์สถาพร (2531) ที่ได้ศึกษาบทบาทของ นักเทคโนโลยีการศึกษาในฐานะตัวกลางการเผยแพร่นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาที่ว่า นักเทคโนโลยีการศึกษามีบทบาทในการแนะนำ ให้รายละเอียด การสาธิต อบรมการใช้ ให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก และเสริมแรงในการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยี การศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอัศววิทย์ อังเรขพาณิชย์ (2543) ที่ได้ศึกษา

บทบาทที่พึงประสงค์ของครูโสตทัศนศึกษา 5 ด้าน ซึ่งบทบาทในด้านนี้เป็นผู้ชำนาญด้านเทคโนโลยีเกี่ยวกับสื่อเป็นบทบาทที่พึงประสงค์ด้านหนึ่งด้วย

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ควรมีความรู้ในเรื่องการออกแบบและจัดระบบทางการศึกษา และวิธีการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทั้งสองขอบข่ายนี้มีบทบาทต่อการเรียนการสอนในยุคปฏิรูปการศึกษา ที่นักเทคโนโลยีการศึกษาควรมีความรู้ในเรื่องการออกแบบและจัดระบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชลภรณ์ ทองเจริญ (2531) ที่ว่า นักเทคโนโลยีการศึกษาควรมีบทบาทในการผลิต ออกแบบ พัฒนาทางเทคโนโลยีการศึกษา และเป็นไปตามเกณฑ์การกำหนดมาตรฐานวิชาชีพชั้นสูงของศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2540)

มาตรฐานความรู้ทางเทคโนโลยีการศึกษาอีกเรื่องหนึ่งในผลการวิจัย พบว่า ควรมีการพัฒนาระบบการสอนผ่านเครือข่าย ซึ่งจะเห็นว่าปัจจุบันนี้การพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศได้เจริญก้าวหน้า มีการนำเทคโนโลยีการสื่อสารมาใช้พัฒนาควบคู่กับการจัดระบบการเรียนการสอน จึงส่งผลต่อการให้ความสำคัญในการพัฒนาความรู้ในด้านนี้ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

5. มาตรฐานการปฏิบัติงานทางเทคโนโลยีการศึกษา

ความคิดเห็นจากการวิจัย พบว่า ควรมีความรู้มาตรฐานการปฏิบัติงานทางเทคโนโลยีการศึกษาที่เน้นการตัดสินใจ หรือการปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งมั่นในการพัฒนางานให้เต็มตามศักยภาพ รวมทั้งเป็นผู้นำและสร้างผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการปฏิบัติงานของครู ตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ที่ต้องการให้ผู้ประกอบวิชาชีพเทคโนโลยีทางการศึกษามีการปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการ ซึ่งได้แก่ การพัฒนาแผนการสอน พัฒนาสื่อการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทุกสถานการณ์ รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน โดยคำนึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน และควรมีความร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาและชุมชนด้วย

6. มาตรฐานการปฏิบัติตนทางเทคโนโลยีการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า นักเทคโนโลยีการศึกษาควรมีมาตรฐานการปฏิบัติตน 5 ด้าน ได้แก่ จรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมวิชาชีพ และจรรยาบรรณต่อสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ (2543) ที่ศึกษาสมรรถภาพของนักเทคโนโลยีการศึกษาในด้านของลักษณะนิสัยในการทำงานว่า ควรประกอบด้วย นิสัยส่วนตัว ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์และการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ส่วนคุณลักษณะนิสัยต่อส่วนรวม ได้แก่ การทำงานเป็นทีม และการมีคุณธรรมจริยธรรม

7. ระยะเวลาในการผ่านงานทางเทคโนโลยีการศึกษา

อาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเห็นว่าควรมีเวลาในการผ่านงานวิชาชีพทางเทคโนโลยีการศึกษา 6-12 ปี สอดคล้องกับเกณฑ์การกำหนดวิชาชีพชั้นสูง (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2540) ที่ว่า “ควรเข้ารับการฝึกงานหรือรับประสบการณ์ที่จำเป็นเพิ่มเติม เมื่อเรียนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ณ สถานที่และในเวลาที่กำหนด เพื่อให้มีโอกาสฝึกนำความรู้ ความสามารถมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง”

สรุปผลการวิจัยได้ว่า อาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความต้องการให้มีใบประกอบวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 9 นอกจากนี้ยังเห็นว่า ควรมีการกำหนดประเภทของสาระในมาตรฐานวิชาชีพ 4 ด้าน คือ มาตรฐานด้านความรู้ มาตรฐานการปฏิบัติงาน มาตรฐานด้านประสบการณ์วิชาชีพ และมาตรฐานการปฏิบัติงาน (จรรยาบรรณวิชาชีพ) นอกจากนี้ควรมีการกำหนดคุณสมบัติในมาตรฐานความรู้ทางเทคโนโลยีการศึกษาว่า ควรมีความรู้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางเทคโนโลยีการศึกษาหรือเทียบเท่า หรือคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง และ/หรือ ควรมีการผ่านการอบรมหลักสูตรเทคโนโลยีการศึกษาที่คณะกรรมการคุรุสภารับรอง

นอกจากนี้ยังเห็นว่า ควรมีมาตรฐานความรู้ทางเทคโนโลยีการศึกษาในเรื่องสื่อการสอน การออกแบบและการจัดระบบทางการศึกษา รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษา ระบบการสอนผ่านเครือข่าย วิธีการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษา การจัดการเรียนการสอน เทคโนโลยีสารสนเทศและการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ การบริหารและจัดการเทคโนโลยีการศึกษา นวัตกรรม คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับเทคโนโลยีการศึกษา รวมทั้งมีการประกันคุณภาพและวิจัยทางเทคโนโลยีการศึกษา

ในส่วนของมาตรฐานการปฏิบัติงาน เน้นการตัดสินใจหรือปฏิบัติงานโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนางานให้เต็มตามศักยภาพ มีความเป็นผู้นำ และสร้างผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษา ในส่วนของมาตรฐานการปฏิบัติตนทางเทคโนโลยีการศึกษา เห็นว่า ควรมีจรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมวิชาชีพ และ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมวิชาชีพด้วย

หมายเหตุ

รายงานความก้าวหน้าการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ทราบความคิดเห็นและความต้องการของอาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยจะต้องติดตามความคิดเห็นและความต้องการของอาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาเพิ่มเติมให้ได้มากที่สุด เพื่อ

จะได้ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาแนวทางการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยี
การศึกษาต่อไป

บรรณานุกรม

- ล้วน สายยศ *การวิจัยเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา หน่วยที่ 4* สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2536
- ขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ. *สมรรถภาพของนักเทคโนโลยีการศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทครุศาสตรเทคโนโลยีมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. 2543
- ชลารัตน์ ทองเจริญ. *บทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาตามการรับรู้ของตนเองและผู้บริหาร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2531.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. *เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาในฐานะวิชาชีพชั้นสูง หน่วยที่ 1* เอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. นนทบุรี. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. 2540
- ทรงทอง ทองคำ. *สมรรถภาพมาตรฐานที่จำเป็นสำหรับนักออกแบบระบบการศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2540.
- พระราชบัญญัติสภาครู และบุคลากรทางการศึกษา พุทธศักราช 2546. สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ.
- พวงทอง สถิตพงศ์สถาพร. *บทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาในฐานะตัวกลางการแพร่กระจายนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2531.
- วิรัตน์ บุตราภาค. *บทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาในการฝึกอบรมตามการรับรู้ของหน่วยฝึกอบรม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2531.
- อัศววิทย์ อังเรขพาณิชย์. *บทบาทพึงประสงค์ของครูไสตท์สนศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารครูไสตท์สนศึกษา และครู-อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตเทคโนโลยีการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2543.

ภาคผนวก

1. หนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามถึงอาจารย์สาขาเทคโนโลยีการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. แบบถามการวิจัยเรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา”

ที่ ศธ 0528.09/

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

สิงหาคม 2548

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามการวิจัยเรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา”

เรียน ท่านผู้อำนวยการโรงเรียน .....

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัยเรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา” จำนวน 1 ฉบับ

ด้วยนิตระดับปริญญาเอก สาขาเทคโนโลยีการศึกษา จะจัดสัมมนาครั้งที่ 3 เรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรายวิชา สัมมนา ประเด็นปัญหาการวิจัยเทคโนโลยีการศึกษา โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร. พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนตรี เข้มกสิกร เป็นอาจารย์ผู้สอน เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความต้องการเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา

ในการนี้ ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามการวิจัยดังกล่าว ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่และเป็นผู้บังคับบัญชาของนักเทคโนโลยีการศึกษาในหน่วยงานของท่าน ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจากท่าน จะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยและนำไปสู่การพัฒนาวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษาต่อไป โปรดกรุณาส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังภาควิชาฯ ภายในวันที่ 31 สิงหาคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ฉลอง ทับศรี

(รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ทับศรี)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา

โทร. (038) 745900 ต่อ 2056 โทรสาร (038) 393250

ที่ ศธ 0528.09/

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

สิงหาคม 2548

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามการวิจัยเรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา”

เรียน .....

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัยเรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา” จำนวน 1 ฉบับ

ด้วยนิติตระดับปริญญาเอก สาขาเทคโนโลยีการศึกษา จะจัดสัมมนาครั้งที่ 3 เรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรายวิชา สัมมนา ประเด็นปัญหาการวิจัยเทคโนโลยีการศึกษา โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร. พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนตรี เข้มกสิกร เป็นอาจารย์ผู้สอน เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความต้องการเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา

ในการนี้ ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามการวิจัยดังกล่าว ในฐานะที่ท่านเป็นคณาจารย์ผู้สอนทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาแก่นิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา และเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจากท่าน จะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยและนำไปสู่การพัฒนาวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษาต่อไป โปรดกรุณาส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังภาควิชาฯ ภายในวันที่ 31 สิงหาคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ฉลอง ทับศรี

(รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ทับศรี)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา

โทร. (038) 745900 ต่อ 2056 โทรสาร (038) 393250

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา”

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความต้องการเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา

แบบสอบถามฉบับนี้มี 4 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความต้องการให้มีมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา

ตอนที่ 3 สารในมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ท่านต้องการ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ	( ) หญิง	( ) ชาย
2. อายุ	( ) 25 – 34 ปี	( ) 35 – 44 ปี
	( ) 45 – 55 ปี	( ) 56 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา	( ) ปริญญาตรี	( ) ปริญญาโท
	( ) ปริญญาเอก	( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....
4. สถาบันการศึกษาที่ท่านสอน/เป็นผู้บริหาร		
5. ประสบการณ์ในการสอน/เป็นผู้บริหาร		
	( ) 1 – 5 ปี	( ) 6 – 10 ปี
	( ) 11 – 15 ปี	( ) 16 – 20 ปี
	( ) 21 – 25 ปี	( ) 26 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความต้องการให้มีมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา

1. ท่านคิดว่าผู้ที่ทำงานด้านเทคโนโลยีการศึกษาควรมีใบประกอบวิชาชีพเช่นเดียวกับครูผู้สอนหรือไม่
- (   ) ควรมี (โปรดตอบคำถามในข้อ 2)
- (   ) ไม่ควรมี (โปรดระบุเหตุผล) .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

2. ในกรณีที่ท่านคิดว่าควรมีใบประกอบวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษาเพราะเหตุใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) เทคโนโลยีการศึกษเป็นวิชาชีพชั้นสูงเช่นเดียวกับวิชาชีพที่ให้ใบประกอบวิชาชีพ
- ( ) สมาคมเทคโนโลยีการศึกษเป็นสมาคมวิชาชีพที่คอยกำกับและควบคุม
นักเทคโนโลยีการศึกษา
- ( ) เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 ให้ความสำคัญของเทคโนโลยี
การศึกษา โดยได้ระบุไว้ในหมวด 9
- ( ) นักเทคโนโลยีการศึกษเป็นวิชาชีพเฉพาะด้าน
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

ตอนที่ 3 สารในมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา

ท่านคิดว่านักเทคโนโลยีการศึกษา ควรมีมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษาในแต่ละข้อมากน้อย
เพียงใด

รายการ	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. ท่านคิดว่าสารในมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษาต่อไปนี้มีมากน้อยเพียงใด				
1. มาตรฐานความรู้				
2. มาตรฐานการปฏิบัติงาน				
3. มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ				
4. มาตรฐานการปฏิบัติตน (จรรยาบรรณวิชาชีพ)				
2. ท่านคิดว่านักเทคโนโลยีการศึกษา ควรมีคุณสมบัติในด้านมาตรฐานความรู้ทางเทคโนโลยีการศึกษามากน้อยเพียงใด				
1. ต้องมีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางเทคโนโลยีการศึกษาหรือเทียบเท่าหรือคุณสมบัติอื่นที่ คุรุสภารับรอง				
2. ต้องมีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาหรือเทียบเท่า หรือคุณสมบัติอื่นที่คุรุสภารับรอง หรือผ่านการอบรมหลักสูตรทางเทคโนโลยีการศึกษาที่คณะกรรมการคุรุสภารับรอง				

รายการ	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย
3. ท่านคิดว่านักเทคโนโลยีการศึกษา ควรมีมาตรฐานความรู้ทางเทคโนโลยีการศึกษาต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด				
1. แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษา				
2. การออกแบบและการจัดระบบ				
3. วิธีการเรียนการสอน				
4. สื่อการเรียนการสอน				
5. การจัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษา				
6. การจัดการเรียนการสอน				
7. การวัดและประเมินผลการศึกษา				
8. เทคโนโลยีสารสนเทศ				
9. การพัฒนาระบบการสอนผ่านเครือข่าย				
10. การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ				
11. การบริหารและการจัดการเทคโนโลยีการศึกษา				
12. การวิจัยทางเทคโนโลยีการศึกษา				
13. นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา				
14. การประกันคุณภาพทางเทคโนโลยีการศึกษา				
15. คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเทคโนโลยีการศึกษา				
4. ท่านคิดว่ามาตรฐานการปฏิบัติงานของนักเทคโนโลยีการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้ควรมีมากน้อยเพียงใด				
1. ปฏิบัติกิจกรรมทางการบริการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพเทคโนโลยีอยู่เสมอ				
2. ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียน				
3. มุ่งมั่นพัฒนางานเทคโนโลยีให้เต็มตามศักยภาพ				
4. พัฒนาแผนงานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานได้เกิดผลจริง				

รายการ	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย
5. พัฒนาเทคโนโลยีการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ อยู่เสมอ				
6. ปฏิบัติงานเทคโนโลยีการศึกษาโดนเน้นผล ภาวะที่เกิดแก่ผู้เรียน				
7. รายงานผลการพัฒนาเทคโนโลยีการศึกษาได้ อย่างเป็นระบบ				
8. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี				
9. ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาและหน่วยงาน อื่นอย่างสร้างสรรค์				
10. แสวงหาและใช้ทรัพยากรท้องถิ่นหรือจาก แหล่งอื่น ในการพัฒนาเทคโนโลยีการศึกษา				
11. เป็นผู้นำและสร้างผู้นำทางเทคโนโลยี การศึกษา				
12. สร้างโอกาสในการพัฒนาเทคโนโลยี การศึกษาได้ทุกสถานการณ์				
5. ท่านคิดว่ามาตรฐานการปฏิบัติตน(จรรยาบรรณ ของวิชาชีพ) ของนักเทคโนโลยีการศึกษาในเรื่อง ต่อไปนี้ควรมีน้อยเพียงใด				
1. จรรยาบรรณต่อตนเอง				
2. จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ				
3. จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ				
4. จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ				
5. จรรยาบรรณต่อสังคม				

6. ท่านคิดว่ามาตรฐานประสพการณ์วิชาชีพทางเทคโนโลยีการศึกษาคควรผ่านการฝึกงานทาง
เทคโนโลยีการศึกษาในระยะเวลาเท่าใด

(   ) 1 – 3 เดือน

(   ) 4 – 6 เดือน

(   ) 6 – 12 เดือน

(   ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....